

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БТ «МЕРЕЖА» м. КРИВИЙ РІГ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

I Всеукраїнської науково-практичної конференції

«ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»

*м. Кривий Ріг
15 лютого 2018 року*

УДК 159.98
ББК 88.573 я 5

Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 15 лютого 2018 року). – Кривий Ріг, 2018. – 437 с.

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Донецького юридичного інституту МВС України
(протокол № 10 від 28 березня 2018 року)*

Публікується за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів», яка відбулася 15 лютого 2018 року у Донецькому юридичному інституті МВС України (м. Кривий Ріг, вул. Степана Тільги, 21).

Видання може бути корисним для працівників правоохоронних органів, аспірантів (ад'юнктів), слухачів магістратури, студентів та курсантів вищих навчальних закладів, а також всім, хто цікавиться проблемами психологічного забезпечення правоохоронних органів.

Матеріали збірника опубліковані в авторській редакції.

© ДЮІ МВС, 2018

Ланцедова Ю.А. Научний статус судової психології по новій доктрині юридических наук	386
Литвин А.В. Психолого-педагогічні засади професійно спрямованого навчання у ВНЗ ДСНС	390
Лопатинська І.С. Соціально-психологічна адаптація курсантів – передумова успішної професійної діяльності	394
Макарова Т.М. Когнітивно-комунікативна модель мовної компетентності курсантів та студентів вищих навчальних закладів	396
Мухіна Г.В. Психологічні аспекти професійної комунікативної компетентності майбутніх поліцейських	399
Попович Т.А., Цільмак О.М. Психологічні особливості діяльності адвоката-захисника у кримінальних провадженнях стосовно неповнолітніх	402
Радченко К.А. Професійно важливі якості військового юриста як складові професійної компетентності	404
Твердохлєбова Н.Є., Мілорадова Н.Є. Психологічний супровід особистісних трансформацій правоохоронців на етапі професійного навчання	407
Терещенко К.В. Психологічне забезпечення розвитку толерантності персоналу освітніх організацій в умовах соціальної напруженості	411
Тунтула А.С. Новая доктрина ученого обеспечения одиннадцатилетнего психологического образования	414
Федосова Л.О. Дослідження ефективності кататимно-імагінативної психотерапії в роботі з психологічною травмою	418
Фомічова О.О., Цільмак О.М. Сучасний стан та перспективи застосування методів кримінального аналізу органами МВС України. Напрями застосування поліграфа	422
Хлонь О.М. Формування мотивації до правосвідомості у курсантів із проявами девіантної поведінки	424
Цюприк А.Я., Федорович С.І. Формування психологічної готовності студентів до професійної діяльності в процесі підготовки фахівців у ВНЗ	427
Шинкаренко І.О. Психологічна готовність курсантів та студентів вишу зі специфічними умовами навчання до професійної діяльності	430
Яремко Р.Я., Мудрик Н.В. Емоційно-вольові особливості курсантів вищих навчальних закладів Збройних сил України	432

уявлень про необхідність формування правосвідомості включатиме в себе вправи та тренінги із елементами позитивної пропаганди мотивації до формування правосвідомості. Важливим є і культурно-масові заходи з елементами позитивної пропаганди, які можуть надавати таким курсантам можливість для самореалізації та виходу енергії в позитивному та суспільно-бажаному вигляді із акцентуванням на необхідності дотриманні загальноновизнаних норм поведінки.

Зважаючи на це вважаємо, що комплекс таких заходів може в цілому забезпечити більш ефективне формування правосвідомості у курсантів системи МВС та обумовить їх успішний професійний розвиток та самореалізацію відповідно до вимог, яке суспільство висуває до них.

Список використаних джерел:

1. Попов В.М. Пропаганда охорони праці на підприємстві [Електронний ресурс] / В. М. Попов, О. І. Богатов, Е. В. Омеляненко // Вестник Харьковського національного автомобільно-дорожного університета. - 2012. - Вып. 59. - С. 55-59.

2. Місержи М. П. Політична пропаганда і демократичні процеси: взаємозв'язок та рівень розвитку (за матеріалами діяльності НРУ (1989-1992 рр.) [Електронний ресурс] / М. П. Місержи // Інтелігенція і влада. - 2006. - Вип. 6. - С. 132-139.

Цюприк Андрій Ярославович

доцент кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, доцент

Федорович Світлана Іванівна

студентка Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВНЗ

У психолого-педагогічній літературі накопичений досить великий теоретичний і експериментальний матеріал про феномен готовності людини до праці (Є.А.Клімов), сформульовано поняття готовності (М.І.Дяченко і Л.А.Кандибович), визначено зміст, структуру, основні параметри готовності та умови, що впливають на динаміку і стійкість її проявів (Н.В. Кузьміна, В.О. Моляко).

Аналіз існуючих підходів показує, що найчастіше готовність досліджується як певний стан свідомості, психіки, функціональних систем в ситуації відповідальних дій або підготовки до них. Готовність показується як можливість суб'єкта діяти на досить високому рівні (О.В. Москаленко,

К.К. Платонова), подальшого професійного вдосконалення і підвищення кваліфікації.

На думку С.М. Кучеренко, формування психологічної готовності до професійної діяльності – це розвиток, становлення необхідних ставлень, установок, досвіду, майстерності, які дають можливість людині усвідомлено здійснювати професійну діяльність [2].

В.О. Моляко виділяє три ступені сформованості психологічної готовності до професійної діяльності:

1) непрофесійний рівень - майбутній спеціаліст не підготовлений, не має досвіду практичної діяльності або ці показники знаходяться на низькому рівні;

2) передпрофесійний рівень характеризується незакінченою підготовкою до виконання спеціальних функцій;

3) професійний рівень розбивається на два підрівня - звичайний рівень і рівень професійної майстерності [3].

Звичайний рівень характеризується можливістю здійснювати спеціальну діяльність, а рівень професійної майстерності – високою якістю виконання діяльності, творчим підходом до її здійснення.

Одним із ключових чинників підготовки студентів до побудови професійної кар'єри є психологічна готовність до здійснення професійної дії, тобто сукупність психологічних якостей, необхідних студентам для ефективного професійного зростання [1].

Процес формування психологічної готовності майбутнього спеціаліста – це складний процес, що включає в себе всі напрямки й аспекти діяльності. Головне полягає в тому, щоб вищий навчальний заклад, надаючи майбутнім спеціалістам теоретичні знання, виховував інтерес до професії та готовність до подолання труднощів.

І.А. Ревіна [5] виділила умови, що перешкоджають формуванню психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності:

- психологічні особливості студентського віку: недостатньо розвинута здатність сполучати ближню та віддалену перспективу; незавершеність розвитку функції планування; протиріччя і невпорядкованість різних "Я";

- умови розвитку суспільства: зміна ціннісних орієнтирів в сучасному суспільстві; поява великої кількості "нових" професій; некерований ріст вищих навчальних закладів; особливості сучасної системи освіти.

Суть психологічної готовності наповнюють моральні та психологічні якості і можливості особистості; співвідношення свідомості і поведінки, суб'єктивності і об'єктивності свідомості. Зміст психологічної готовності складають інтегральні характеристики особистості, що включають в себе інтелектуальні, емоційні і вольові властивості, професійно-моральні переконання, потреби, звички, знання, вміння і навички, здібності, а також співвідношення об'єктивних та суб'єктивних факторів формування високого рівня психологічної готовності.

Як ситуативний психічний стан, психологічна готовність виникає при

вирішенні конкретних завдань, демонструючи об'єктивні та суб'єктивні особливості, а також вимоги майбутньої ситуації, визначаючи успішність дії у конкретний момент. Особистісний підхід розглядає психологічну готовність як невід'ємний і суттєвий компонент розвитку особистості в цілому [1].

Психологічна готовність до діяльності найбільш успішно формуються коли зміст навчально-виховного процесу наближений до умов діяльності. Тому, педагогічний процес підпорядковується закону моделювання, згідно з яким усі заходи, що проводяться, мають відбуватися в ситуаціях, максимально наближених до тих умов, в які випускник може потрапити в реальності.

Провідною складовою готовності до професійної діяльності є особистісна готовність, яка розуміється вченими як комплексне психологічне утворення, як сукупність функціональних, операціональних та особистісних компонентів. Це властивості особистості, необхідні для ефективної роботи.

Структура навчальної компетентності охоплює не лише вузько предметні компетенції, але й дає можливість адекватно самовизначитись у комплексі навчальних дисциплін, що забезпечують підготовку майбутнього фахівця. Особливістю даного процесу є те, що студент сам формує асоціативну залежність між професійною діяльністю як ціллю і навчанням як засобом його досягнення. Тому здатність до самостійної навчальної діяльності означає готовність до самовизначення та самореалізації [4].

У період навчання здійснюється процес формування життєвих цінностей, які надалі слугують основними регуляторами навчальної і професійної діяльності. Психологічна готовність до самореалізації - це системне явище, що проявляється у вигляді єдності психічних станів і властивостей.

Вагомим є положення І.Г. Шендрика [6] про те, що готовність до професійної самореалізації не може обмежуватися характеристиками майстерності фахівця, продуктивністю праці, його якостями в той момент, коли відбувається відповідна діяльність. При оцінці готовності вирішальне значення набуває стан особистісних характеристик, рефлексії щодо спільної діяльності учасників взаємодії. Важливими є роз'яснення студентам цілей навчання – довести до свідомості, навіщо і чому вони повинні засвоювати навчальний матеріал, більше відпрацювати його зміст.

Найважливішими умовами для формування готовності є: переведення студента з позиції об'єкта виховання та навчання в суб'єкт саморозвитку, створення умов особистісного розвитку на заняттях, визначення цінностей через власну діяльність, готовність викладача до реалізації особистісно орієнтованого підходу.

Отже, формування психологічної готовності до професійної діяльності є ціллю і результатом довготривалого процесу підготовки спеціаліста у вищому навчальному закладі, який відбувається згідно з психолого-педагогічним супроводженням навчально-виховного процесу, та являє собою

комплекс організаційних, психологічних і педагогічних заходів та здійснюється за наявності й врахування певних психологічних чинників та принципів.

Список використаних джерел:

1. Канівець Т. М. Формування психологічної готовності студентів до здійснення майбутньої професійної кар'єри : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.10 / Т.М. Канівець; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2013. – 19 с.

2. Кучеренко С.М. Оценка психологической готовности студентов к профессиональной деятельности как одно из направлений повышения качества подготовки специалистов / Вісник Харківського університету, № 403, Серія психологія, Харків: ХДУ, 1998.

3. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці. – Київ, "Знання", 1989. – 169 с.

4. Попик Т.В. Сутність поняття психологічної готовності до діяльності [Текст] / Моначин І.Л., Попик Т.В. Матеріали V Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. Актуальні задачі сучасних технологій – Тернопіль 17-18 листопада 2016 Тернопіль, ТНТУ, 2016. – С. 51-52.

5. Ревина И.А. Исследование готовности школьников к осознанному профессиональному выбору / Пед. обозрение. – 2007. – № 3. – С. 100-106.

6. Шендрик И.Г. Самореализация личности в контексте проектирования образования // Педагогика. 2004. № 4.

Шинкаренко Інна Олександрівна

доцент кафедри філософії та політології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ВИШУ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасні умови розвитку суспільства на перший план висувають задачу покращення якості підготовки спеціалістів. Проте, підготовка спеціалістів в наш час не обмежується тільки оволодінням професійними знаннями та навичками. За останні роки в професійній освіті змінилися критерії та вимоги. Зацікавленість проявляється все більше до особистості в цілому, а не тільки до документів та дипломів – критерію успіху в процесі здобуття освіти. У співбесіді під час прийому на роботу все більше обговорюються особисті життєві обставини, особисті інтереси, а враженню, яке справляє людина в цілому як особистість, приділяється все більше значення. Таким чином, успішність майбутньої діяльності спеціаліста багато в чому залежить